

Kalisz, dnia 15.07.2026 r.

Fundacja Pomaganie Jest Trendy

ul. Cypriana Godebskiego 2D

62-800 Kalisz

KRS: 0000608718

NIP: 6182151480

reprezentowana przez:

Krzysztofa Gorzkiewicza – Prezesa Zarządu Fundacji

Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

ul. Wiejska 4/6/8

00-902 Warszawa

PETYCJA

w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej zmiany ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw, w celu ustawowego zdefiniowania dobra dziecka, ustanowienia pieczy współdzielonej jako rozwiązania preferowanego oraz zapewnienia skuteczniejszej ochrony prawa dziecka do wychowania przez oboje rodziców

Podstawa prawna

Na podstawie:

- art. 63 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach,
- art. 72 Konstytucji RP,
- Konwencji o prawach dziecka sporządzonej w Nowym Jorku dnia 20 listopada 1989r.,
- Europejskiej Konwencji Praw Człowieka,
- Konstytucyjnej zasady ochrony rodziny oraz dobra dziecka,

Fundacja Pomaganie Jest Trendy wnosi niniejszą petycję o podjęcie działań legislacyjnych zmierzających do uchwalenia zmian przedstawionych w załączonym projekcie ustawy.

Żądanie

Fundacja wnosi o:

1. podjęcie prac legislacyjnych nad przedstawionym projektem ustawy;
2. uwzględnienie proponowanych zmian w przygotowywanych zmianach prawa rodzinnego;
3. skierowanie projektu do właściwych komisji celem przeprowadzenia pełnego procesu legislacyjnego;
4. przeprowadzenie konsultacji publicznych z udziałem organizacji społecznych zajmujących się ochroną praw dziecka oraz praw rodziny;
5. umożliwienie Fundacji Pomaganie Jest Trendy udziału w konsultacjach publicznych oraz opiniowaniu projektu;
6. umożliwienie udziału Fundacji w wystuchaniu publicznym, jeżeli zostanie ono przeprowadzone;
7. rozważenie współpracy z parlamentarzystami zainteresowanymi wniesieniem projektu jako projektu poselskiego;
8. podjęcie działań mających na celu zapewnienie możliwie sprawnego procedowania projektu;
9. przekazanie projektu do zaopiniowania właściwym organom doradczym uczestniczącym w procesie przygotowywania zmian prawa rodzinnego, jeżeli udział takich organów będzie przewidziany na etapie prac legislacyjnych.
10. **rozważenie wpisania projektu do Wykazu Prac Legislacyjnych i Programowych Rady Ministrów oraz rozważenie skorzystania z instrumentów przewidzianych w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli Rada Ministrów uzna, że zachodzą ku temu przesłanki ustawowe.**
11. przekazanie projektu do zaopiniowania Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Rodzinnego, jeżeli zostanie powołana lub funkcjonuje właściwy organ opiniodawczo-doradczy Ministra Sprawiedliwości.

Uzasadnienie

Przedmiotem niniejszej petycji jest przedstawienie projektu zmian przepisów prawa rodzinnego, których zasadniczym celem jest zwiększenie ochrony praw dziecka poprzez ustawowe doprecyzowanie pojęcia dobra dziecka oraz stworzenie spójnych i jednoznacznych zasad orzekania w sprawach dotyczących wykonywania władzy rodzicielskiej.

Obowiązujące przepisy Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego wielokrotnie odwołują się do pojęcia dobra dziecka, jednak ustawodawca do chwili obecnej nie zdecydował się na jego zdefiniowanie.

Brak definicji legalnej powoduje, że pojęcie to podlega bardzo szerokiej interpretacji, co prowadzi do znacznych rozbieżności w orzecznictwie sądowym.

W praktyce identyczne lub bardzo podobne stany faktyczne kończą się często odmiennymi rozstrzygnięciami.

Powoduje to ograniczenie przewidywalności prawa, osłabia zaufanie obywateli do wymiaru sprawiedliwości oraz utrudnia realizację konstytucyjnej zasady pewności prawa.

Jednocześnie obserwowany od wielu lat wzrost liczby konfliktów rodzinnych powoduje konieczność stworzenia bardziej jednoznacznych instrumentów ochrony dzieci.

Dobro dziecka nie może pozostawać pojęciem całkowicie niedookreślonym, którego zakres każdorazowo ustalany jest wyłącznie w oparciu o indywidualną ocenę organu orzekającego.

W demokratycznym państwie prawnym podstawowe kryteria ingerencji państwa w życie rodzinne powinny wynikać z ustawy.

Projekt ustawy stanowiący załącznik do niniejszej petycji zmierza do realizacji tego celu poprzez wprowadzenie definicji ustawowej dobra dziecka oraz katalogu obowiązkowych kryteriów jego oceny.

Projekt opiera się na założeniu, że dobro dziecka powinno być oceniane według obiektywnych, ustawowo określonych przesłanek, a nie wyłącznie poprzez odwołanie do klauzuli generalnej.

Proponowana definicja dobra dziecka zakłada, że jego podstawowym elementem jest zapewnienie harmonijnego rozwoju fizycznego, psychicznego, emocjonalnego, społecznego, moralnego i edukacyjnego z jednoczesnym poszanowaniem prawa dziecka do wychowania przez oboje rodziców, chyba że pozostawanie pod opieką jednego z nich stwarza rzeczywiste zagrożenie dla życia, zdrowia lub prawidłowego rozwoju dziecka.

Projekt przewiduje również zamknięty katalog elementów, które sąd powinien obowiązkowo analizować przy ustalaniu dobra dziecka.

Do najważniejszych należą:

- zachowanie trwałej więzi dziecka z każdym z rodziców,
- prawo dziecka do regularnego i rzeczywistego kontaktu z obojgiem rodziców,
- bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne dziecka,
- stabilność środowiska wychowawczego,

- potrzeby rozwojowe odpowiednie do wieku,
- stanowisko dziecka wyrażone stosownie do jego wieku i stopnia dojrzałości,
- wpływ konfliktu rodziców na rozwój dziecka,
- gotowość rodziców do współpracy,
- ryzyko izolowania dziecka od jednego z rodziców,
- skutki psychiczne długotrwałego ograniczenia kontaktów z którymkolwiek z rodziców.

Projekt wprowadza również domniemanie, zgodnie z którym zgodne z dobrem dziecka jest utrzymywanie trwałych i porównywalnych jakościowo relacji z każdym z rodziców.

Domniemanie to może zostać obalone wyłącznie na podstawie jednoznacznych, konkretnych i indywidualnie ocenionych dowodów wskazujących, że pozostawanie pod opieką jednego z rodziców zagraża życiu, zdrowiu lub prawidłowemu rozwojowi dziecka.

Jednocześnie projekt jednoznacznie wskazuje, że sam konflikt pomiędzy rodzicami nie może automatycznie prowadzić do ograniczenia prawa dziecka do wychowania przez oboje rodziców.

Praktyka orzecznicza pokazuje bowiem, że konflikt pomiędzy rodzicami bardzo często ma charakter wtórny wobec samego postępowania sądowego lub jest wynikiem zachowania tylko jednej ze stron.

W takich sytuacjach automatyczne uznawanie konfliktu za przeszkodę w wykonywaniu wspólnej pieczy może prowadzić do premiowania rodzica eskalującego spór.

Projekt zmierza do wyeliminowania takich sytuacji poprzez wyraźne wskazanie, że konflikt wywołany, eskalowany lub celowo podtrzymywany przez jednego z rodziców nie może stanowić podstawy do wydania korzystniejszego dla niego rozstrzygnięcia.

Drugim zasadniczym celem projektu jest ustanowienie pieczy współdzielonej jako rozwiązania preferowanego w przypadkach, w których nie zachodzą ustawowo określone przesłanki wyłączające możliwość jej wykonywania.

Proponowane rozwiązanie nie ustanawia obowiązku orzekania pieczy współdzielonej w każdej sprawie.

Przewiduje natomiast zasadę pierwszeństwa tego modelu wykonywania władzy rodzicielskiej oraz zamknięty katalog wyjątków uzasadniających odstępnie od jego zastosowania.

Rozwiązanie to zwiększa przewidywalność orzeczeń sądowych oraz zapewnia większą zgodność praktyki stosowania prawa z konstytucyjną ochroną rodziny i praw dziecka.

Projekt zakłada jednocześnie zachowanie pełnej możliwości odstąpienia od pieczy współdzielonej w sytuacjach rzeczywiście uzasadnionych dobrem dziecka.

Do przestanek takich należą w szczególności:

- stosowanie przemocy wobec dziecka lub drugiego rodzica,
- uzależnienie uniemożliwiające prawidłowe wykonywanie obowiązków rodzicielskich,
- rażące zaniedbywanie obowiązków wobec dziecka,
- trwała i istotna przeszkoda zdrowotna uniemożliwiająca wykonywanie pieczy,
- trwała, zawiniona przez oboje rodziców niezdolność do podejmowania podstawowych decyzji dotyczących dziecka pomimo zastosowania środków służących poprawie współpracy.

Projekt zobowiązuje sąd do szczegółowego uzasadnienia każdego odstępstwa od zasady pierwszeństwa pieczy współdzielonej oraz wykazania, dlaczego nie było możliwe zastosowanie środków mniej ingerujących w prawo dziecka do wychowania przez oboje rodziców.

Rozwiązanie to służy zwiększeniu transparentności procesu orzekania oraz realizacji konstytucyjnej zasady prawa do rzetelnego postępowania.

Istotnym elementem projektu jest również doprecyzowanie skutków wykonywania pieczy współdzielonej w zakresie realizacji obowiązku alimentacyjnego.

Projekt nie znosi obowiązku alimentacyjnego rodziców wobec dziecka.

Przyjmuje natomiast zasadę, zgodnie z którą **co do zasady** każdy z rodziców wykonujących pieczę współdzieloną realizuje obowiązek alimentacyjny poprzez osobiste sprawowanie pieczy nad dzieckiem oraz ponoszenie kosztów jego utrzymania w czasie, w którym dziecko pozostaje pod jego opieką.

Jednocześnie pozostawiono możliwość orzeczenia świadczeń alimentacyjnych w wyjątkowych przypadkach, jeżeli przemawiają za tym szczególne okoliczności, w szczególności trwała choroba, niepełnosprawność lub inne obiektywne przeszkody uniemożliwiające jednemu z rodziców samodzielne ponoszenie kosztów utrzymania dziecka.

Rozwiązanie to pozostaje zgodne z konstrukcją obowiązku alimentacyjnego wynikającą z Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, a jednocześnie uwzględnia specyfikę wykonywania pieczy współdzielonej.

Projekt przewiduje również odpowiednie zmiany w Kodeksie postępowania cywilnego.

Ich celem jest zobowiązanie sądu do każdorazowego rozważenia możliwości zastosowania pieczy współdzielonej zarówno przy rozpoznawaniu spraw głównych, jak również podczas orzekania o zabezpieczeniu.

Rozwiązanie to ma zapobiegać utrwalaniu stanów faktycznych, które następnie wpływają na treść orzeczenia kończącego postępowanie.

Projekt zawiera także przepisy przejściowe.

Proponuje się, aby nowe regulacje miały zastosowanie do wszystkich spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy.

W odniesieniu do spraw zakończonych prawomocnym orzeczeniem projekt nie przewiduje automatycznej możliwości wzruszenia każdego rozstrzygnięcia.

Zakłada natomiast, że strony będą mogły wystąpić z wnioskiem o zmianę orzeczenia zgodnie z obowiązującymi przepisami Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, przy uwzględnieniu nowych regulacji materialnoprawnych wprowadzonych niniejszą ustawą.

Takie rozwiązanie zapewnia poszanowanie zasady stabilności prawomocnych orzeczeń sądowych, jednocześnie umożliwiając stopniowe stosowanie nowych przepisów w praktyce.

Projekt przewiduje ponadto, że ustawa wejdzie w życie po upływie **14 dni od dnia ogłoszenia**, co pozostaje zgodne z zasadami poprawnej legislacji oraz umożliwi organom stosującym prawo odpowiednie przygotowanie się do wdrożenia nowych rozwiązań.

Przedstawione propozycje legislacyjne znajdują oparcie w obowiązujących przepisach Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz wiążących Rzeczpospolitą Polską umowach międzynarodowych.

Zgodnie z art. 18 Konstytucji RP małżeństwo i rodzina znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 47 Konstytucji RP gwarantuje każdemu prawo do ochrony życia prywatnego i rodzinnego.

Art. 48 ust. 1 Konstytucji RP stanowi, że rodzice mają prawo do wychowania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniem, z uwzględnieniem stopnia dojrzałości dziecka, jego wolności sumienia i wyznania oraz przekonań.

Szczególne znaczenie posiada art. 72 Konstytucji RP, zgodnie z którym Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka, a organy władzy publicznej są obowiązane uwzględniać dobro dziecka we wszystkich działaniach dotyczących dzieci.

Projekt realizuje również zobowiązania wynikające z Konwencji o prawach dziecka.

Art. 3 ust. 1 Konwencji stanowi, że we wszystkich działaniach dotyczących dzieci nadrzędnym celem powinno być najlepiej pojęte dobro dziecka.

Art. 9 Konwencji wskazuje, że dziecko nie powinno być oddzielane od swoich rodziców wbrew ich woli, chyba że właściwe organy stwierdzą, iż jest to konieczne dla dobra dziecka.

Art. 18 Konwencji podkreśla wspólną odpowiedzialność obojga rodziców za wychowanie i rozwój dziecka.

Projekt pozostaje również zgodny z art. 8 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka gwarantującym poszanowanie życia rodzinnego.

Europejski Trybunał Praw Człowieka wielokrotnie wskazywał, że państwo powinno podejmować działania umożliwiające utrzymywanie rzeczywistych więzi rodzinnych pomiędzy dzieckiem a obojgiem rodziców, a ingerencja w te relacje powinna być proporcjonalna i uzasadniona rzeczywistą ochroną dobra dziecka.

Przedstawione propozycje nie naruszają obowiązujących zasad ustrojowych ani podstawowych założeń prawa rodzinnego.

Ich celem jest doprecyzowanie istniejących regulacji poprzez ustanowienie jednoznacznych kryteriów stosowania prawa.

Projekt nie ogranicza swobody orzeczniczej sądów.

Przeciwnie, wskazuje ustawowe granice uznania sędziowskiego w zakresie pojęcia dobra dziecka oraz przesłanek odstąpienia od pieczy współdzielonej.

Pozwala to zwiększyć jednolitość orzecznictwa oraz przewidywalność rozstrzygnięć przy jednoczesnym zachowaniu możliwości indywidualnej oceny każdego przypadku.

Fundacja stoi na stanowisku, że przedstawiony projekt służy przede wszystkim ochronie praw dziecka, a nie realizacji interesu któregośkolwiek z rodziców.

W centrum proponowanych zmian znajduje się dziecko oraz jego prawo do harmonijnego rozwoju, stabilności emocjonalnej i utrzymywania trwałych relacji z obojgiem rodziców wszędzie tam, gdzie nie istnieją rzeczywiste przesłanki uzasadniające ograniczenie tych relacji.

Mając powyższe na uwadze, Fundacja zwraca się z uprzejmą prośbą o merytoryczne rozpoznanie niniejszej petycji oraz podjęcie działań zmierzających do rozpoczęcia procesu legislacyjnego nad załączonym projektem ustawy.

Jednocześnie Fundacja deklaruje pełną gotowość do udziału w konsultacjach publicznych, pracach eksperckich, opiniowaniu projektu oraz przedstawienia dodatkowych analiz i uzasadnień dotyczących proponowanych rozwiązań legislacyjnych.

Wnioski końcowe

W związku z przedstawionymi argumentami Fundacja Pomaganie Jest Trendy wnosi o:

1. skierowanie niniejszej petycji do Komisji do Spraw Petycji celem jej merytorycznego rozpatrzenia;
2. przekazanie projektu ustawy do zaopiniowania właściwym komisjom sejmowym;
3. zwrócenie się o przedstawienie stanowiska do Ministra Sprawiedliwości, Rzecznika Praw Dziecka oraz Rzecznika Praw Obywatelskich;
4. podjęcie działań zmierzających do możliwie sprawnego procedowania przedstawionych propozycji legislacyjnych z uwagi na ich znaczenie dla ochrony praw dziecka;
5. przeprowadzenie konsultacji publicznych z udziałem organizacji społecznych, środowisk naukowych, przedstawicieli zawodów prawniczych oraz specjalistów z zakresu psychologii dziecięcej;
6. umożliwienie Fundacji Pomaganie Jest Trendy udziału w dalszych pracach nad projektem, w szczególności w konsultacjach publicznych, posiedzeniach komisji oraz ewentualnym wysłuchaniu publicznym.

Fundacja wyraża przekonanie, że przedstawione propozycje stanowią rozwiązania służące wzmocnieniu ochrony praw dziecka, zwiększeniu jednolitości orzecznictwa sądowego oraz zapewnieniu większej przewidywalności stosowania prawa rodzinnego.

Jednocześnie Fundacja deklaruje gotowość do udziału we wszystkich etapach procesu legislacyjnego, przedstawienia dodatkowych opracowań, analiz prawnych oraz współpracy z organami administracji publicznej, parlamentem i środowiskiem eksperckim w celu wypracowania ostatecznego brzmienia projektowanych przepisów.

Załączniki:

1. Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw.
2. Uzasadnienie projektu ustawy.
3. Inne dokumenty potwierdzające zasadność proponowanych rozwiązań.

Krzysztof Gorzkiewicz

Prezes Zarządu

Fundacja Pomaganie Jest Trendy

Zgoda na publikację danych

Na podstawie art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach Fundacja Pomaganie Jest Trendy wyraża zgodę na ujawnienie danych identyfikujących podmiot wnoszący petycję w zakresie przewidzianym przepisami prawa.

ZAŁĄCZNIK NR 1

PROJEKT USTAWY

z dnia 2026 r.

o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw

Art. 1

W ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2025 r. z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1)

Po art. 95 dodaje się art. 95¹ w brzmieniu:

„Art. 95¹. [Dobro dziecka]

§ 1. Dobrem dziecka jest zapewnienie każdemu dziecku warunków umożliwiających jego harmonijny rozwój fizyczny, psychiczny, emocjonalny, społeczny, moralny oraz edukacyjny, z poszanowaniem jego godności, tożsamości, więzi rodzinnych oraz prawa do wychowania przez oboje rodziców, chyba że pozostawanie pod opieką jednego z nich zagraża życiu, zdrowiu lub prawidłowemu rozwojowi dziecka.

§ 2. Dobro dziecka oznacza obowiązek podejmowania przez sądy oraz organy władzy publicznej takich rozstrzygnięć i działań, które w największym stopniu chronią prawa dziecka oraz ograniczają negatywne skutki konfliktu osób dorosłych.

§ 3. Przy ustalaniu dobra dziecka sąd jest obowiązany ocenić i szczegółowo uzasadnić wpływ rozstrzygnięcia na:

1. zachowanie trwałej więzi dziecka z każdym z rodziców;
2. prawo dziecka do regularnego, rzeczywistego i niezakłóconego kontaktu z obojgiem rodziców;
3. bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne dziecka;
4. stabilność środowiska wychowawczego;
5. potrzeby rozwojowe odpowiednie do wieku dziecka;
6. stanowisko dziecka wyrażone stosownie do jego wieku i stopnia dojrzałości;
7. wpływ konfliktu rodziców na rozwój dziecka;
8. gotowość każdego z rodziców do współpracy i poszanowania prawa dziecka do utrzymywania więzi z drugim rodzicem;

9. ryzyko izolowania dziecka od jednego z rodziców albo innych osób bliskich;
10. skutki psychiczne długotrwałego ograniczenia kontaktów z którymkolwiek z rodziców.

§ 4. Domniemywa się, że zgodne z dobrem dziecka jest utrzymywanie trwałej, rzeczywistej oraz porównywalnej jakościowo relacji z każdym z rodziców, chyba że sąd ustali na podstawie jednoznacznych i konkretnych dowodów, iż pozostawanie pod opieką jednego z rodziców zagraża życiu, zdrowiu lub prawidłowemu rozwojowi dziecka.

§ 5. Sam konflikt pomiędzy rodzicami nie stanowi samodzielnej podstawy ograniczenia prawa dziecka do wychowania przez oboje rodziców.

§ 6. Dobro dziecka nie może być utożsamiane z interesem, wygodą, oczekiwaniami ani strategią procesową któregoś z rodziców. W przypadku konfliktu interesów pierwszeństwo ma ochrona praw dziecka.”

2)

W art. 58 po § 1a dodaje się § 1aa–1ag w brzmieniu:

„§ 1aa. W braku porozumienia rodziców sąd co do zasady orzeka wykonywanie władzy rodzicielskiej przez oboje rodziców poprzez ustalenie pieczy współdzielonej.

§ 1ab. Odstąpienie od pieczy współdzielonej jest dopuszczalne wyłącznie w przypadku ustalenia, że jej wykonywanie stwarzałoby poważne i konkretne zagrożenie dla dobra dziecka, którego nie można usunąć poprzez odpowiednie określenie sposobu wykonywania pieczy.

§ 1ac. Za okoliczności uzasadniające odstąpienie od pieczy współdzielonej uznaje się wyłącznie następujące okoliczności:

1. stosowanie przemocy;
2. uzależnienie wpływające na możliwość wykonywania pieczy;
3. trwałą i zawinioną przez oboje rodziców niemożność wykonywania wspólnej pieczy pomimo zastosowania przez sąd odpowiednich środków wspierających współpracę rodzicielską.
4. trwałą przeszkodę zdrowotną uniemożliwiającą wykonywanie pieczy.

§ 1ad. Sam konflikt pomiędzy rodzicami, brak porozumienia, utrudniona komunikacja lub odmowa współpracy nie stanowią samodzielnej podstawy odstąpienia od pieczy współdzielonej.

§ 1ae. Odstępując od pieczy współdzielonej sąd szczegółowo wskazuje w uzasadnieniu, które przesłanki ustawowe uznał za spełnione oraz dlaczego nie było możliwe zastosowanie rozwiązań mniej ingerujących w prawa dziecka.

§ 1af. Konflikt wywołany, eskalowany lub celowo podtrzymywany przez jednego z rodziców nie może prowadzić do uzyskania przez niego korzystniejszego rozstrzygnięcia.

§ 1ag. Ustalenie celowego wywoływania lub podtrzymywania konfliktu przez jednego z rodziców podlega uwzględnieniu przy ocenie sposobu wykonywania władzy rodzicielskiej.”

3)

W art. 107 po § 2 dodaje się § 2a–2e w brzmieniu:

„§ 2a. W razie braku porozumienia rodziców sąd co do zasady orzeka wykonywanie władzy rodzicielskiej przez oboje rodziców poprzez ustalenie pieczy współdzielonej.

§ 2b. Do orzekania pieczy współdzielonej stosuje się odpowiednio przepisy art. 58 § 1ab–1ag.

§ 2c. Odstąpienie od pieczy współdzielonej wymaga szczegółowego wykazania przez sąd istnienia ustawowych przesłanek.

§ 2d. Każde odstępstwo od zasady pierwszeństwa pieczy współdzielonej wymaga szczegółowego uzasadnienia odnoszącego się do wszystkich kryteriów dobra dziecka określonych w art. 95¹.

§ 2e. Brak porozumienia rodziców nie wyłącza możliwości wykonywania pieczy współdzielonej.”

4)

Po art. 96 dodaje się art. 96² w brzmieniu:

„Art. 96²

§ 1. Piecza współdzielona polega na wykonywaniu przez oboje rodziców bezpośredniej pieczy nad dzieckiem w powtarzających się okresach.

§ 2. Okresy sprawowania pieczy powinny być porównywalne, chyba że dobro dziecka wymaga odmiennego ich ukształtowania.

§ 3. Piecza współdzielona nie oznacza obowiązku zachowania matematycznie równego podziału czasu, lecz zapewnienie dziecku rzeczywistego i trwałego uczestnictwa obojga rodziców w jego wychowaniu.”

5)

W art. 133 dodaje się § 3–6 w brzmieniu:

„§ 3. W przypadku wykonywania pieczy współdzielonej co do zasady każdy z rodziców wykonuje obowiązek alimentacyjny poprzez osobiste sprawowanie pieczy nad dzieckiem oraz ponoszenie kosztów utrzymania w czasie wykonywania tej pieczy.

§ 4. Sąd może orzec świadczenie alimentacyjne pomiędzy rodzicami, jeżeli wymagają tego wyjątkowe okoliczności wynikające z istotnej dysproporcji możliwości zarobkowych lub majątkowych rodziców albo innych szczególnych okoliczności mających wpływ na możliwość zaspokajania usprawiedliwionych potrzeb dziecka.

§ 5. Przy ocenie przesłanek, o których mowa w § 4, sąd uwzględnia w szczególności zakres faktycznie wykonywanej pieczy, możliwości zarobkowe i majątkowe rodziców oraz rzeczywiste koszty utrzymania dziecka.

§ 6. Rozstrzygając o obowiązku alimentacyjnym sąd każdorazowo wskazuje okoliczności uzasadniające odstępianie od zasady określonej w § 3.”

Art. 2

W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2025 r. z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1. w art. 582¹ po § 4 dodaje się § 4¹ w brzmieniu:

„§ 4¹. W sprawach dotyczących wykonywania władzy rodzicielskiej sąd w pierwszej kolejności rozważa możliwość zastosowania pieczy współdzielonej zgodnie z przepisami Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego.”

2. w art. 756² dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. W postępowaniu zabezpieczającym dotyczącym wykonywania władzy rodzicielskiej sąd w pierwszej kolejności rozważa możliwość zastosowania pieczy współdzielonej, jeżeli nie zachodzą ustawowe przesłanki wyłączające jej stosowanie.”

Art. 3

Przepisy przejściowe

1. Do postępowań dotyczących wykonywania władzy rodzicielskiej, miejsca pobytu dziecka, kontaktów z dzieckiem oraz obowiązku alimentacyjnego, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy niniejszej ustawy.
2. W sprawach zakończonych prawomocnym orzeczeniem przepisy niniejszej ustawy podlegają uwzględnieniu przy rozpoznawaniu spraw o zmianę orzeczenia zgodnie z obowiązującymi przepisami Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego
3. Przepisy niniejszej ustawy nie naruszają powagi rzeczy osądzonej ani prawomocności wydanych orzeczeń.
4. Przy rozpoznawaniu spraw wszczętych po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy sąd stosuje przepisy niniejszej ustawy niezależnie od daty wydania wcześniejszych orzeczeń dotyczących tego samego dziecka.

Art. 4

Minister Sprawiedliwości dokona, w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, analizy stosowania przepisów dotyczących pieczy współdzielonej oraz przedstawi Radzie Ministrów informację obejmującą ocenę ich funkcjonowania oraz ewentualne propozycje zmian legislacyjnych.

Art. 5

Ustawa wchodzi w życie po upływie **14 dni od dnia ogłoszenia**.

ZAŁĄCZNIK NR 2

UZASADNIENIE PROJEKTU USTAWY

I. Potrzeba i cel wydania ustawy

Projekt ustawy stanowi odpowiedź na wieloletnie problemy występujące w praktyce stosowania prawa rodzinnego, dotyczące przede wszystkim braku ustawowej definicji dobra dziecka oraz niejednolitego stosowania przepisów regulujących wykonywanie władzy rodzicielskiej.

Obowiązujące przepisy Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego wielokrotnie odwołują się do pojęcia dobra dziecka, jednak ustawodawca nie zdefiniował tego pojęcia. Powoduje to znaczny zakres uznania interpretacyjnego, prowadzący do rozbieżności w orzecznictwie oraz ograniczenia przewidywalności rozstrzygnięć.

Celem projektu jest stworzenie jednolitych, ustawowych kryteriów oceny dobra dziecka oraz zapewnienie większej przejrzystości procesu orzekania w sprawach rodzinnych.

Projekt ma również na celu wzmocnienie prawa dziecka do wychowania przez oboje rodziców, przy jednoczesnym pozostawieniu pełnej możliwości ingerencji sądu w przypadkach rzeczywistego zagrożenia dobra dziecka.

Projekt nie ogranicza niezawisłości sędziowskiej ani swobody oceny materiału dowodowego. Wprowadza jedynie ustawowe kryteria, które powinny zostać uwzględnione przy dokonywaniu tej oceny..

Jego celem jest doprecyzowanie przesłanek stosowania prawa oraz zwiększenie jednolitości orzecznictwa.

II. Aktualny stan prawny

Obowiązujące przepisy Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego nie zawierają legalnej definicji dobra dziecka.

Pojęcie to funkcjonuje jako klauzula generalna wymagająca każdorazowej interpretacji przez sądy.

Brak ustawowych kryteriów powoduje, że analogiczne stany faktyczne mogą prowadzić do odmiennych rozstrzygnięć.

Przepisy nie ustanawiają również zasady pierwszeństwa pieczy współdzielonej ani nie określają katalogu przesłanek uzasadniających odstępianie od tego modelu wykonywania władzy rodzicielskiej.

Brakuje także regulacji określających sposób wykonywania obowiązku alimentacyjnego w sytuacji faktycznego wykonywania pieczy współdzielonej.

III. Skala problemu społecznego

Projektowana regulacja stanowi odpowiedź na narastający problem społeczny związany z rosnącą liczbą postępowań dotyczących wykonywania władzy rodzicielskiej, miejsca pobytu dziecka, kontaktów z dzieckiem oraz obowiązków alimentacyjnych.

W praktyce sądowej sprawy rodzinne należą do postępowań szczególnie konfliktowych i często trwają wiele miesięcy, a niekiedy kilka lat. W tym czasie sytuacja dziecka ulega utrwaleniu, co w praktyce może wpływać na późniejsze rozstrzygnięcia sądów.

Brak ustawowej definicji dobra dziecka powoduje jednocześnie znaczne rozbieżności interpretacyjne oraz ogranicza przewidywalność orzecznictwa. Analogiczne stany faktyczne prowadzą często do odmiennych rozstrzygnięć, co osłabia zaufanie obywateli do wymiaru sprawiedliwości oraz utrudnia realizację konstytucyjnej zasady pewności prawa.

Projekt zmierza do ograniczenia tych zjawisk poprzez ustawowe doprecyzowanie podstawowych pojęć prawa rodzinnego oraz wskazanie jednolitych kryteriów ich stosowania.

IV. Istota projektowanych zmian

Projekt przewiduje:

1. wprowadzenie ustawowej definicji dobra dziecka;
2. ustanowienie katalogu obowiązkowych kryteriów jego oceny;
3. wprowadzenie domniemania utrzymywania trwałych relacji dziecka z obojgiem rodziców;
4. ustanowienie pieczy współdzielonej jako rozwiązania preferowanego;
5. określenie zamkniętego katalogu wyjątków uzasadniających odstępnie od pieczy współdzielonej;
6. zobowiązanie sądu do szczegółowego uzasadnienia odstępstw od ustawowych zasad;
7. uregulowanie wykonywania obowiązku alimentacyjnego przy pieczy współdzielonej;
8. odpowiednie zmiany w Kodeksie postępowania cywilnego;
9. wprowadzenie przepisów przejściowych zapewniających zgodność projektu z zasadą stabilności prawomocnych orzeczeń.

V. Omówienie poszczególnych przepisów

Art. 95¹

Projekt wprowadza legalną definicję dobra dziecka oraz katalog ustawowych kryteriów jego oceny.

Rozwiązanie ma na celu ujednolicenie praktyki orzeczniczej oraz zwiększenie przewidywalności rozstrzygnięć.

Art. 58 i art. 107 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego

Projekt ustanawia zasadę pierwszeństwa pieczy współdzielonej przy jednoczesnym zachowaniu możliwości odstąpienia od niej w przypadkach rzeczywiście uzasadnionych ochroną dobra dziecka.

Przesłanki odstąpienia zostały określone w sposób wyczerpujący.

Projekt wyklucza możliwość automatycznego utożsamiania samego konfliktu rodziców z przesłanką ograniczenia prawa dziecka do wychowania przez oboje rodziców.

Art. 96²

Projekt po raz pierwszy definiuje pieczę współdzieloną jako model wykonywania władzy rodzicielskiej.

Definicja ma charakter funkcjonalny i pozostawia sądowi możliwość dostosowania sposobu wykonywania pieczy do indywidualnych potrzeb dziecka.

Art. 133

Projekt dostosowuje zasady wykonywania obowiązku alimentacyjnego do modelu pieczy współdzielonej.

Nie eliminuje obowiązku alimentacyjnego wynikającego z Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, lecz wskazuje, że co do zasady jest on realizowany poprzez osobiste sprawowanie pieczy i ponoszenie kosztów utrzymania dziecka.

Możliwość orzeczenia świadczeń alimentacyjnych pozostaje zachowana w sytuacjach wyjątkowych.

Art. 582¹ oraz art. 756² Kodeksu postępowania cywilnego

Projekt wprowadza obowiązek rozważenia przez sąd możliwości zastosowania pieczy współdzielonej zarówno w postępowaniu rozpoznawczym, jak i zabezpieczającym.

Rozwiązanie ma na celu zapewnienie spójności pomiędzy postępowaniem zabezpieczającym a rozstrzygnięciem końcowym oraz ograniczenie ryzyka utrwalania stanów faktycznych, które nie odpowiadają najlepszemu interesowi dziecka.

Przepisy przejściowe

Projekt zakłada objęcie nowymi regulacjami wszystkich postępowań będących w toku w dniu wejścia w życie ustawy.

Jednocześnie zachowuje zasadę stabilności prawomocnych orzeczeń poprzez rezygnację z automatycznego przyznania prawa do ich zmiany wyłącznie z uwagi na wejście w życie nowych przepisów.

Nowe regulacje będą uwzględniane przy rozpoznawaniu spraw o zmianę wcześniejszych rozstrzygnięć zgodnie z obowiązującymi przepisami Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego oraz Kodeksu postępowania cywilnego.

VI. Zgodność projektu z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej

Projekt pozostaje zgodny z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej.

W szczególności realizuje zasady wynikające z:

- art. 18 Konstytucji RP poprzez wzmocnienie ochrony rodziny;
- art. 31 ust. 3 Konstytucji RP poprzez zachowanie zasady proporcjonalności ingerencji państwa w życie rodzinne;
- art. 47 Konstytucji RP gwarantującego ochronę życia prywatnego i rodzinnego;
- art. 48 ust. 1 Konstytucji RP gwarantującego rodzicom prawo do wychowania dzieci;
- art. 72 Konstytucji RP nakazującego organom państwa ochronę praw dziecka.

Projekt nie narusza konstytucyjnej zasady niezależności sądów ani niezawisłości sędziów.

Nie ogranicza kompetencji sądu do indywidualnej oceny konkretnej sprawy, lecz określa ustawowe kryteria, które powinny być brane pod uwagę przy podejmowaniu rozstrzygnięć.

VII. Zgodność z prawem Unii Europejskiej oraz prawem międzynarodowym

Projekt pozostaje zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt jest zgodny z:

- Konwencją o prawach dziecka,
- Europejską Konwencją Praw Człowieka,
- Kartą Praw Podstawowych Unii Europejskiej.

Projekt wzmacnia realizację prawa dziecka do wychowania przez oboje rodziców przy jednoczesnym zachowaniu możliwości ingerencji sądu w przypadkach rzeczywistego zagrożenia dobra dziecka.

VIII. Przewidywane skutki społeczne

Projekt powinien przyczynić się do:

- zwiększenia ochrony praw dziecka;
- zwiększenia przewidywalności orzecznictwa;
- ograniczenia liczby długotrwałych sporów rodzinnych;
- zmniejszenia liczby konfliktów dotyczących wykonywania władzy rodzicielskiej;
- ograniczenia zjawiska izolowania dziecka od jednego z rodziców;
- zwiększenia zaufania obywateli do wymiaru sprawiedliwości.

IX. Skutki gospodarcze

Projekt nie wywołuje bezpośrednich skutków dla działalności gospodarczej.

Nie nakłada nowych obowiązków na przedsiębiorców.

Nie powoduje zwiększenia kosztów prowadzenia działalności gospodarczej.

X. Wpływ na sektor finansów publicznych

Projekt nie powoduje konieczności tworzenia nowych organów administracji publicznej.

Nie wymaga utworzenia nowych jednostek organizacyjnych.

Przewiduje stosowanie nowych regulacji przez istniejące sądy powszechne.

Koszty wdrożenia projektu będą miały charakter marginalny i ograniczą się do działań organizacyjnych oraz szkoleniowych.

XI. Wpływ na rynek pracy

Projekt nie wywołuje bezpośredniego wpływu na poziom zatrudnienia.

Nie nakłada nowych obowiązków na pracodawców ani pracowników.

Może pośrednio przyczynić się do ograniczenia absencji zawodowej rodziców wynikającej z długotrwałych konfliktów rodzinnych oraz zwiększenia stabilności sytuacji rodzinnej dzieci.

XII. Wpływ na rodzinę, dzieci oraz osoby pozostające pod opieką

Projekt wywiera pozytywny wpływ na funkcjonowanie rodziny.

W szczególności:

- wzmacnia ochronę prawa dziecka do wychowania przez oboje rodziców;
- zwiększa przejrzystość zasad orzekania;
- ogranicza ryzyko arbitralnych rozstrzygnięć;
- sprzyja utrzymywaniu trwałych więzi rodzinnych;
- zwiększa ochronę dzieci przed skutkami przewlekłych konfliktów pomiędzy rodzicami;
- wzmacnia realizację konstytucyjnej zasady ochrony dobra dziecka.

XIII. Wpływ na prawa człowieka

Projekt wzmacnia realizację:

- prawa dziecka do ochrony jego dobra;
- prawa do życia rodzinnego;
- prawa rodziców do wychowywania dzieci;
- prawa do rzetelnego postępowania;
- zasady proporcjonalności ingerencji państwa w życie rodzinne.

Projekt pozostaje zgodny z konstytucyjnymi standardami ochrony praw i wolności.

XIV. Konsultacje publiczne

Projekt powinien zostać poddany szerokim konsultacjom publicznym z udziałem:

- przedstawicieli środowiska sędziowskiego;
- przedstawicieli adwokatury i samorządu radców prawnych;
- Rzecznika Praw Dziecka;
- Rzecznika Praw Obywatelskich;
- organizacji pozarządowych działających na rzecz ochrony praw dziecka;

- organizacji zrzeszających rodziców;
- przedstawicieli środowiska naukowego;
- psychologów dziecięcych;
- mediatorów rodzinnych;
- przedstawicieli Ministerstwa Sprawiedliwości;
- przedstawicieli Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

XV. Orzecznictwo uzasadniające potrzebę zmian

Projekt pozostaje zgodny z utrwalonym orzecznictwem sądów krajowych oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka wskazującym na konieczność zapewnienia dziecku rzeczywistych więzi rodzinnych z obojgiem rodziców, o ile nie stoi temu na przeszkodzie jego dobro.

W orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka podkreśla się, że z art. 8 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka wynika pozytywny obowiązek państwa podejmowania działań umożliwiających utrzymywanie więzi rodzinnych pomiędzy dzieckiem i rodzicami oraz podejmowania rozstrzygnięć proporcjonalnych do okoliczności konkretnej sprawy.

Również orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje, że dobro dziecka powinno być oceniane z uwzględnieniem całokształtu okoliczności sprawy oraz potrzeb rozwojowych dziecka, przy jednoczesnym poszanowaniu jego prawa do utrzymywania więzi rodzinnych.

Projekt ustawy pozostaje zgodny z powyższymi kierunkami wykładni, jednocześnie przenosząc najważniejsze kryteria oceny dobra dziecka na poziom ustawowy.

XVI. Ocena skutków regulacji (OSR)

1. Podmiot inicjujący projekt

Fundacja Pomaganie Jest Trendy.

2. Cel regulacji

Zapewnienie ustawowej definicji dobra dziecka, ujednolicenie zasad orzekania w sprawach rodzinnych oraz zwiększenie ochrony prawa dziecka do wychowania przez oboje rodziców.

3. Podmioty, na które oddziałuje projekt

- dzieci;
- rodzice;
- sądy powszechne;
- kuratorzy sądowi;
- biegli sądowi;
- mediatorzy;
- organy administracji publicznej.

4. Konsultacje

Projekt rekomenduje przeprowadzenie pełnych konsultacji publicznych.

5. Wpływ na sektor finansów publicznych

Nie przewiduje się istotnych skutków finansowych.

6. Wpływ na konkurencyjność gospodarki

Brak.

7. Wpływ na przedsiębiorców

Brak.

8. Wpływ na sytuację demograficzną

Projekt może pozytywnie wpływać na stabilność funkcjonowania rodzin oraz realizację obowiązków rodzicielskich.

XVII. Wpływ projektu na jednolitość orzecznictwa

Projekt zmierza do zwiększenia jednolitości stosowania prawa rodzinnego poprzez ustawowe określenie podstawowych kryteriów oceny dobra dziecka oraz zasad odstępowania od pieczy współdzielonej.

Wprowadzenie jednoznacznych przesłanek ustawowych powinno ograniczyć rozbieżności interpretacyjne występujące obecnie w praktyce orzeczniczej oraz zwiększyć przewidywalność rozstrzygnięć wydawanych przez sądy rodzinne.

Jednocześnie projekt zachowuje możliwość indywidualnej oceny każdego stanu faktycznego, pozostawiając sądom kompetencję do oceny konkretnej sytuacji dziecka.

XVIII. Stanowisko Ministerstwa Sprawiedliwości

Projekt znajduje również potwierdzenie w stanowisku Departamentu Spraw Rodzinnych i Nieletnich Ministerstwa Sprawiedliwości przedstawionym w odpowiedziach udzielonych Fundacji Pomaganie Jest Trendy w sprawie DSRiN-VII.054.37.2026 z dnia 16 czerwca 2026 r. oraz 19 czerwca 2026 r.

Ministerstwo Sprawiedliwości wskazało, że instytucja pieczy współdzielonej służy wzmocnieniu więzi dziecka z obojgiem rodziców oraz opiera się na prawie dziecka do wychowywania przez oboje rodziców. Podkreślono, że umożliwia ona każdemu z rodziców pełne uczestnictwo w życiu dziecka również po rozstaniu rodziców, natomiast funkcjonowanie dziecka w modelu pieczy współdzielonej stwarza warunki sprzyjające prawidłowemu rozwojowi psychospołecznemu dziecka oraz zmniejsza jego udział w sytuacjach konfliktowych. Ministerstwo wskazało jednocześnie, że stanowisko to znajduje oparcie w analizie dr hab. Macieja Domańskiego „Orzekanie o pieczy naprzemiennej w wyrokach rozwodowych”, opracowanej dla Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości, oraz w opinii radcy prawnego dr Katarzyny Kamińskiej sporządzonej dla Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Rodzinnego.

Ministerstwo wyjaśniło również, że działania rodzica polegające na utrudnianiu dziecku utrzymywania relacji z drugim rodzicem nie są zgodne z dobrem dziecka i powinny być uwzględniane przez sąd przy ocenie wykonywania władzy rodzicielskiej. Wskazano ponadto, że umyślne izolowanie dziecka od jednego z rodziców, mogące prowadzić do zerwania więzi rodzinnych, powoduje upadek domniemania prawidłowego wykonywania władzy rodzicielskiej, natomiast sąd powinien każdorazowo oceniać przyczyny konfliktu oraz zachowanie każdego z rodziców.

Przytoczone stanowisko Ministerstwa Sprawiedliwości pozostaje zbieżne z założeniami niniejszego projektu ustawy. Potwierdza ono, że piecza współdzielona nie stanowi źródła konfliktu pomiędzy rodzicami, lecz może sprzyjać jego ograniczaniu poprzez umożliwienie obojgu rodzicom rzeczywistego uczestnictwa w wychowaniu dziecka. Jednocześnie stanowisko to wskazuje, że przy ocenie zasadności odstąpienia od pieczy współdzielonej znaczenie powinny mieć rzeczywiste przyczyny konfliktu oraz zachowanie każdego z rodziców, a nie sam fakt występowania konfliktu. Proponowane przepisy zmierzają do przeniesienia tych założeń na poziom ustawowy poprzez określenie jednoznacznych kryteriów oceny dobra dziecka oraz przesłanek odstąpienia od pieczy współdzielonej.

XIX. Podsumowanie

Projekt ustawy ma na celu doprecyzowanie obowiązujących przepisów prawa rodzinnego poprzez ustawowe zdefiniowanie dobra dziecka, ustanowienie jasnych kryteriów jego oceny oraz określenie zasad stosowania pieczy współdzielonej jako rozwiązania preferowanego w sytuacjach, w których nie zachodzą ustawowe przesłanki przemawiające za odmiennym rozstrzygnięciem.

Projekt zachowuje zgodność z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej, Konwencją o prawach dziecka oraz Europejską Konwencją Praw Człowieka.

Przyjęcie projektowanych zmian przyczyni się do zwiększenia jednolitości orzecznictwa, wzmocnienia ochrony praw dziecka oraz zwiększenia przewidywalności stosowania prawa rodzinnego, przy jednoczesnym zachowaniu niezawisłości sądów oraz możliwości indywidualnej oceny każdego stanu faktycznego.

Do wiadomości:

- Prezes Rady Ministrów
- Minister Sprawiedliwości
- Rzecznik Praw Dziecka
- Rzecznik Praw Obywatelskich
- Przewodniczący Komisji do Spraw Petycji
- Przewodniczący Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka
- Przewodniczący Komisji Polityki Społecznej i Rodziny

ZAŁĄCZNIK NR 3

TABELA ZGODNOŚCI PROJEKTOWANYCH PRZEPISÓW Z PRAWEM KRAJOWYM I MIĘDZYNARODOWYM

Projektowany przepis	Podstawa prawna
Definicja dobra dziecka	art. 72 Konstytucji RP; art. 3 Konwencji o prawach dziecka
Prawo dziecka do wychowania przez oboje rodziców	art. 18, art. 47, art. 48 Konstytucji RP; art. 9 i art. 18 Konwencji o prawach dziecka; art. 8 EKPC
Pierwszeństwo pieczy współdzielonej	art. 72 Konstytucji RP; art. 3, 9 i 18 Konwencji o prawach dziecka
Ograniczenie uznaniowości sądu poprzez ustawowe kryteria	art. 2 Konstytucji RP (zasada demokratycznego państwa prawnego); art. 45 ust. 1 Konstytucji RP
Szczegółowe uzasadnianie odstępstw od pieczy współdzielonej	art. 45 ust. 1 Konstytucji RP; art. 6 EKPC
Zasady wykonywania obowiązku alimentacyjnego przy pieczy współdzielonej	art. 133–135 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego
Zmiany proceduralne w KPC	art. 45 ust. 1 Konstytucji RP

ZAŁĄCZNIK NR 4

WYKAZ AKTÓW PRAWNYCH

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.
2. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy.
3. Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego.
4. Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach.
5. Konwencja o prawach dziecka sporządzona w Nowym Jorku dnia 20 listopada 1989 r.
6. Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.
7. Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej.